

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชน ผู้วิจัยได้ ลำดับหัวข้อ ดังนี้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชนในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม
2. เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชน ที่มีอายุ อาชีพ และระดับการศึกษาต่างกัน
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะในการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

สมมติฐานการวิจัย

1. การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง
2. คณะกรรมการชุมชนที่มี อายุ อาชีพ และระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม แตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

1. ด้านเนื้อหา การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดองค์ประกอบธรรมาภิบาลของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ.

2546 : 1 - 15) ประกอบด้วยองค์ประกอบ 6 ประการ คือ

- 1.1 หลักนิติธรรม
- 1.2 หลักคุณธรรม
- 1.3 หลักความโปร่งใส
- 1.4 หลักการมีส่วนร่วม
- 1.5 หลักความรับผิดชอบ
- 1.6 หลักความคุ้มค่า

2. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ คณะกรรมการชุมชนในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม จาก 30 ชุมชน จำนวน 330 คน

3. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ คณะกรรมการชุมชนในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม โดยการคำนวณตามสูตรของทาโร ยามาเน่ ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 181 คน

เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างเท่ากัน คือ คณะกรรมการชุมชน ชุมชนละ 7 คน ทุกชุมชน ผู้วิจัยจึงเพิ่มกลุ่มตัวอย่างเป็น 210 คน

4. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

4.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ สถานภาพของคณะกรรมการชุมชนในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม ประกอบด้วย อายุ อาชีพ และระดับการศึกษา

4.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม หลักธรรมาภิบาล 6 ประการ ประกอบด้วย

- 4.2.1 หลักนิติธรรม
- 4.2.2 หลักคุณธรรม
- 4.2.3 หลักความโปร่งใส
- 4.2.4 หลักการมีส่วนร่วม
- 4.2.5 หลักความรับผิดชอบ
- 4.2.6 หลักความคุ้มค่า

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบปลายปิดและปลายเปิด แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามปลายปิดเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ อายุ อาชีพ และระดับการศึกษา โดยใช้รูปแบบสอบถามเป็นแบบสำรวจรายการ (Check Lists)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามปลายปิดเกี่ยวกับระดับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล 6 ประการ ของเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม โดยใช้รูปแบบสอบถามและคำถามเป็นมาตรวัดแบบประมาณค่า (rating scales) ของ ลิเคิร์ต (Likert) โดยมี 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ถึงนายกเทศมนตรีและประธานคณะกรรมการชุมชนทุกชุมชน เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ไปประสานงานกับนายกเทศมนตรีและประธานคณะกรรมการชุมชนทุกชุมชน ภายในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม เพื่อขอเข้าเก็บรวบรวมข้อมูล
3. ผู้วิจัยทำหนังสือถึงประธานชุมชนทั้ง 30 ชุมชน เพื่อขอความร่วมมือเป็นผู้ช่วยเก็บรวบรวมข้อมูล และประสานงานในการเก็บรวบรวมข้อมูลกลับเป็นระยะเวลา 2 สัปดาห์
4. ผู้วิจัยเดินทางไปเก็บแบบสอบถามกับประธานชุมชนด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้โปรแกรมประมวลผลสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ในการประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลโดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกฉบับ
2. นำแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ ลงรหัสตามแบบการลงรหัส

(Coding form)

3. นำแบบสอบถามที่ลงรหัสแล้ว ให้คะแนนแต่ละข้อจากอำนาจการจำเนก
รายข้อในแบบสอบถาม กำหนดไว้ 5 ระดับ ด้วยวิธีการของ ลิเคิร์ต (Likert)
4. นำแบบสอบถามที่ลงคะแนนเรียบร้อยแล้วไปประมวลผลและ
วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยกำหนดค่าเฉลี่ย (Arithmetic mean) และการแปล
ความหมายค่าเฉลี่ย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency)
และค่าร้อยละ (Percentage)
2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ระดับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของ
เทศบาลเมืองมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และ
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
3. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว
(One - way ANOVA) โดยกำหนดนัยสำคัญในการทดสอบที่ระดับ .05
4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อเสนอนั้นะ ใช้การแจกแจงความถี่ และ
พรรณนาความ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชน พบว่า

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
  - 1.1 จำแนกตามอายุ ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41 - 50 ปี จำนวน 76 คน
(ร้อยละ 36.20) รองลงมา คือ อายุ 51 ปีขึ้นไป จำนวน 61 คน (ร้อยละ 29.00) อายุระหว่าง
31 - 40 ปี จำนวน 48 คน (ร้อยละ 22.90) และอายุระหว่าง 20 - 30 ปี จำนวน 25 คน
(ร้อยละ 11.90) ตามลำดับ
  - 1.2 จำแนกตามอาชีพ ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้าง จำนวน 72 คน
(ร้อยละ 34.30) รองลงมา คือ อาชีพค้าขาย จำนวน 60 คน (ร้อยละ 28.60) อาชีพรับราชการ
จำนวน 36 คน (ร้อยละ 17.10) อาชีพเกษตรกร จำนวน 26 คน (ร้อยละ 12.40) และอาชีพ
รัฐวิสาหกิจ จำนวน 16 คน (ร้อยละ 7.60) ตามลำดับ

1.3 จำแนกตามระดับการศึกษา ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา จำนวน 78 คน (ร้อยละ 37.10) รองลงมา คือ จบการศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน 48 คน (ร้อยละ 22.90) ระดับปริญญาตรีขึ้นไป จำนวน 47 คน (ร้อยละ 22.40) และระดับอนุปริญญา หรือเทียบเท่า จำนวน 37 คน (ร้อยละ 17.60) ตามลำดับ

2. ผลการศึกษาระดับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชน พบว่า

2.1 การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.34$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 1 ด้าน คือ ด้านหลักความคุ้มค่า ($\bar{X} = 3.43$) และอยู่ในระดับปานกลาง 5 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านหลักการมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 3.40$) ด้านหลักคุณธรรม ($\bar{X} = 3.35$) ด้านหลักนิติธรรม ($\bar{X} = 3.34$) หลักความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 3.33$) และด้านหลักความโปร่งใส ($\bar{X} = 3.22$)

2.2 การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชน จำแนกรายด้าน และรายชื่อ พบว่า

2.2.1 ด้านหลักนิติธรรม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.34$) และเมื่อจำแนกเป็นรายชื่อ พบว่า อยู่ในระดับมาก จำนวน 2 ชื่อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ เทศบาลมีการตราเทศบัญญัติโดยคำนึงถึงความเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน ($\bar{X} = 3.50$) และเทศบาลมีการตราเทศบัญญัติโดยคำนึงถึงความยุติธรรม ($\bar{X} = 3.45$) และอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 4 ชื่อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ เทศบาลมีการบังคับใช้กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือเทศบัญญัติอย่างเป็นธรรม ($\bar{X} = 3.37$) เทศบาลเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นต่อเทศบัญญัติ ($\bar{X} = 3.33$) เทศบาลมีการบังคับใช้กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือเทศบัญญัติโดยไม่เลือกปฏิบัติ ($\bar{X} = 3.22$) และเทศบาลมีการเผยแพร่กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือเทศบัญญัติทางระบบเสียงไร้สายอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 3.20$)

2.2.2 ด้านหลักคุณธรรม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.35$) และเมื่อจำแนกเป็นรายชื่อ พบว่า อยู่ในระดับมาก จำนวน 2 ชื่อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานให้บริการอย่างเสมอภาค ($\bar{X} = 3.44$) และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานให้บริการด้วยความกระตือรือร้น เต็มใจให้บริการ ($\bar{X} = 3.41$) และอยู่ใน

ระดับปานกลาง จำนวน 3 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ให้บริการด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ($\bar{X} = 3.36$) เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานให้บริการอย่างมีคุณธรรม ($\bar{X} = 3.33$) และเทศบาลมีการจัดกิจกรรมรณรงค์ปลูกฝังเรื่องคุณธรรมแก่ประชาชน ($\bar{X} = 3.25$)

2.2.3 ด้านหลักความโปร่งใส โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.22$) และเมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก จำนวน 1 ข้อ คือ เทศบาลมีการจัดตั้งศูนย์ ข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนเข้าดูได้อย่างสะดวก ($\bar{X} = 3.42$) และอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 5 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ เทศบาลมีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารทาง ระบบเสียงไร้สายอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 3.37$) เทศบาลจัดให้มีกล่องหรือตู้รับฟังความคิดเห็น จากประชาชนหรือผู้ขอรับบริการ ($\bar{X} = 3.20$) เทศบาลได้จัดทำแผนผัง/ขั้นตอน/ระยะเวลา แล้วเสร็จ และกำหนดผู้รับผิดชอบ ปิดประกาศทราบ ($\bar{X} = 3.19$) เทศบาลมีการเปิดเผยเทศ บัญญัติงบประมาณรายจ่ายให้ประชาชนทราบ ($\bar{X} = 3.10$) และเทศบาลมีการเปิดเผยข้อมูล ข่าวสารการจัดซื้อและจัดจ้างให้ประชาชนทราบ ($\bar{X} = 3.06$)

2.2.4 ด้านหลักการมีส่วนร่วม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.40$) และเมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก จำนวน 3 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมาก ไป น้อย คือ เทศบาลมีการแต่งตั้งประชาชนหรือคณะกรรมการชุมชนเป็นคณะกรรมการจัดทำ แผนพัฒนาเทศบาล ($\bar{X} = 3.56$) เทศบาลมีการแต่งตั้งประชาชนหรือคณะกรรมการชุมชนเป็น คณะกรรมการจัดซื้อและจัดจ้าง ($\bar{X} = 3.47$) และเทศบาลมีการแต่งตั้งประชาชนหรือ คณะกรรมการชุมชนเป็นคณะกรรมการประเมินผลแผนพัฒนาเทศบาล ($\bar{X} = 3.42$) และ อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 2 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ เทศบาลมีการจัดทำ ประชาคมเพื่อจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล ($\bar{X} = 3.35$) และเทศบาลได้นำข้อร้องทุกข์ ร้องเรียน ของประชาชนมาจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล ($\bar{X} = 3.20$)

2.2.5 ด้านหลักความรับผิดชอบ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.33$) และเมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก จำนวน 1 ข้อ คือ เทศบาลได้ตั้งงบประมาณ เพื่อดำเนินการตามที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาเทศบาลอย่างครบถ้วน ($\bar{X} = 3.49$) และอยู่ใน ระดับปานกลาง จำนวน 4 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ เทศบาลมีการดำเนินการ แก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนอย่างรวดเร็ว ($\bar{X} = 3.35$) เทศบาลมีการแต่งตั้ง เจ้าหน้าที่เพื่อประสานงานกับชุมชนไว้อย่างชัดเจน ($\bar{X} = 3.30$) เทศบาลมีระบบการรับ ข้อร้องทุกข์ ร้องเรียนจากประชาชน ($\bar{X} = 3.27$) และคณะผู้บริหารท้องถิ่นมีการติดตาม

เทศบาลเมืองมหาสารคาม ได้มีการดำเนินงาน ดังนี้

1.1 ได้มีการเผยแพร่กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือเทศบัญญัติ ทางระบบเสียงไร้สาย โดยส่งสัญญาณผ่านทางวิทยุคลื่นสั้นของเทศบาลไปยังภาครับสัญญาณที่ติดตั้งไว้ จำนวน 17 จุด ภายในเขตเทศบาล มีการแบ่งเวลาในการออกอากาศเป็น 2 ช่วง คือ ตอนเช้าระหว่างเวลา 07.00 น. – 08.00 น. และตอนเย็นระหว่างเวลา 17.00 น. - 18.00 น. โดยส่วนใหญ่จะออกอากาศในตอนเช้า ส่วนตอนเย็นมีการออกอากาศเพียงบางครั้ง ไม่สม่ำเสมอ เพราะมีเผยแพร่ข่าวสารอื่น ๆ ร่วมด้วย ซึ่งอาจทำให้ประชาชนไม่ทราบเวลาการออกอากาศที่แน่นอน ไม่ทราบว่ามีการเผยแพร่กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือเทศบัญญัติของเทศบาล และการส่งสัญญาณอาจไม่ครอบคลุมพื้นที่บางจุด เพราะภาครับสัญญาณยังมีไม่ครบทุกชุมชน

1.2 การจัดกิจกรรมรณรงค์ปลูกฝังเรื่องคุณธรรมแก่ประชาชน พบว่าเทศบาลมีการกำหนดการดำเนินการจัดกิจกรรมรณรงค์เรื่องคุณธรรมแก่ประชาชนในท้องถิ่น เฉพาะในวันสำคัญทางศาสนาเท่านั้น โดยไม่ได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และมีการดำเนินการในลักษณะเชิญชวนให้ร่วมทำบุญตักบาตร ร่วมฟังการเทศนาธรรมในวันสำคัญทางศาสนา

1.3 เนื่องจากจังหวัดมหาสารคามเป็นเมืองแห่งการศึกษา โดยเฉพาะมีสถาบันการศึกษาทั้งในระดับวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยตั้งอยู่ในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม เป็นจำนวนมาก ทำให้มีนิสิต นักศึกษาเข้ามาศึกษา และประชาชนมาประกอบอาชีพต่าง ๆ ซึ่งมีทั้งย้ายเข้ามาอาศัยอยู่ในเขตเทศบาลและเดินทางเข้ามาเย็นกลับ ส่งผลให้สภาพความเป็นอยู่ของชุมชนแออัด ทำให้ภารกิจความรับผิดชอบในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของเทศบาลมีมากขึ้น โดยที่ศักยภาพของเทศบาลด้านบุคลากร งบประมาณ เครื่องมือเครื่องใช้ไม่ได้เพิ่มขึ้น อันเป็นสาเหตุที่ทำให้การแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ไม่ทั่วถึง และไม่รวดเร็วเท่าที่ควรจะเป็น

1.4 การจัดทำแผนยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา การจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล ตลอดจนรูปแบบวิธีการทำงานของเทศบาล ได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการชุมชนร่วมเป็นคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล และแต่งตั้งคณะกรรมการชุมชนร่วมเป็นคณะกรรมการเปิดช่องสอบถามและคณะกรรมการตรวจรับงานจ้าง รวมทั้งแต่งตั้งคณะกรรมการชุมชนเป็นคณะกรรมการประเมินผลแผนพัฒนาเทศบาล แต่ที่ผ่านมากomiteeกรรมการชุมชนที่มีส่วนร่วมส่วนใหญ่จะเป็นประธานคณะกรรมการชุมชนและเป็นคนเดิม บางคนหรือบางกลุ่มไม่มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าว

ผลการวิจัยสอดคล้องกับทฤษฎีว่าด้วยปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของ กิตติ สุทธิสัมพันธ์ (2542 : 12 - 13) ที่อธิบายว่า การแสดงความคิดเห็นอาจเกิดจากปัจจัย

ทำการศึกษาการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลในเขตอำเภออมลาคาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัยพบว่า ระดับการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลในเขตอำเภออมลาคาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ อยู่ในระดับมาก และ เฉลิมชัย สมท่า (2547 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาสภาพการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่าคุณภาพการบริหารสถานศึกษาใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก

2. ผลการวิจัยเปรียบเทียบความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชนที่มีต่อการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ระหว่างกลุ่ม จำแนกตามอายุ อาชีพ และระดับการศึกษา พบว่า ความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชนที่มีต่อการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามอายุ อาชีพ และระดับการศึกษา มีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05 โดยไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ จากผลการวิจัยดังกล่าว อาจเป็นเพราะว่า

2.1 คณะกรรมการชุมชน มีบทบาทหน้าที่ในการดำเนินงานเหมือนกันทุกคน กล่าวคือ เป็น ศูนย์กลางของชุมชนในการประสานงาน เสนอความคิดเห็น รับฟังปัญหา และแนวทางในการแก้ไข

2.2 การดำเนินงานของเทศบาลเมืองมหาสารคาม เปิดโอกาสให้คณะกรรมการชุมชนมีส่วนร่วมอย่างเสมอภาค โดยไม่มีข้อจำกัดด้านอายุ อาชีพ และระดับการศึกษาของคณะกรรมการชุมชน

2.3 คณะกรรมการชุมชนที่เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มที่มีอายุตั้งแต่ 41 ปีขึ้นไป เป็นผู้ที่ได้อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลมานาน และได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงาน ตลอดจนมีประสบการณ์ในการเข้าร่วมกิจกรรมกับเทศบาลมาอย่างต่อเนื่อง

2.4 คณะกรรมการชุมชนที่เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้างและค้าขาย ซึ่งเป็นผู้ที่มีวิถีชีวิต วัฒนธรรม ความเป็นอยู่ในการดำรงชีวิตประจำวันใกล้เคียงกัน มีเวลาในการรับฟังข่าวสารไม่แตกต่างกัน

2.5 คณะกรรมการชุมชนที่เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาและระดับประถมศึกษา ซึ่งการเรียนรู้หรือรับรู้เรื่องราว หรือข้อเท็จจริง

ของประชาชนอย่างต่อเนื่อง และใกล้ชิดให้มากยิ่งขึ้น เพื่อให้ประชาชนมีความรู้สึกที่ดีต่อ
คณะผู้บริหารเทศบาล และยินดีให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรมและการดำเนินงาน

1.6 ควรมีกระบวนการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินงบประมาณอย่างประหยัด
และให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการตรวจสอบทุกขั้นตอน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาล
เมืองมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY